

Mattisenlahti-Puromäki

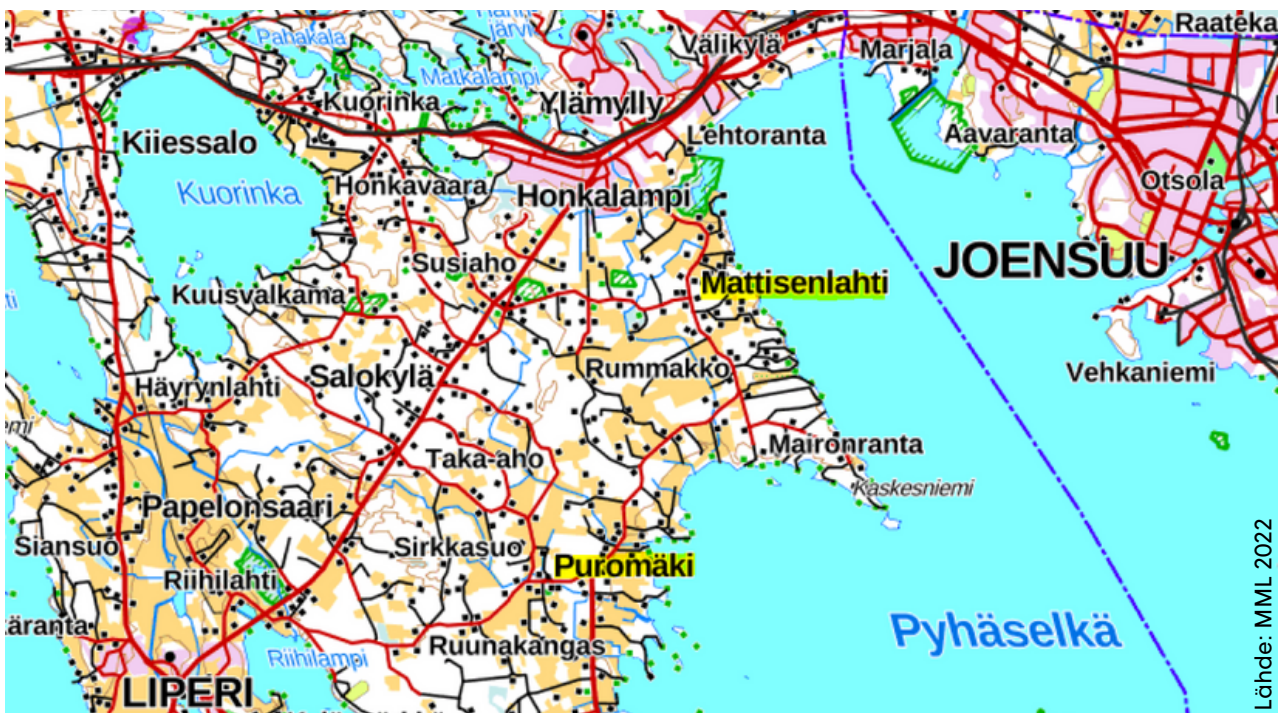
Kyläsunnitelma 2022

Johdanto

Mattisenlahti ja Puromäki kuuluvat Liperin kuntaan. Kylät sijaitsevat Pyhäselän rannalla Mattisenlahdentien varressa, ja asukkaita on noin 400. Vireä ja elinvoimainen kylä on vahvaa perinteistä maatalousaluetta. Nykyisin alueelta löytyy useita myös eri tuotteisiin erikoistuneita tiloja, kuten peruna-, juures-, villisika-, puutarhatilat ym. Oma kyläkoulu ja kaupungin läheisyys houkuttelevat kylälle uusia asukkaita. Väkiluku onkin lisääntynyt viime vuosina. Alueen oma kylätalo PuroMatti, mahdollistaa moninaisen yhdistysten toiminnan. Mattisenlahdentien varressa seisova vanha kelomänty, "rahapuu", tunnetaan kylän tunnusmerkkinä. Lähde: kylat.fi

Tähän kyläsuunnitelmaan on kerätty kylän asukkaiden mielteitä kylän nykytilasta, haaveista ja kehittämiskohteista. Ajatuksia kerättiin hyödyntämällä virtuaalista Howspace-työtilaa sekä pistoaidan rakentamisen ja biohiiletyksen lomassa. Suunnitelmaa yhdessä kyläläisten kanssa olivat tekemässä Maaseudun Sivistysliiton Joensuun kulttuuriyhdistys Joensuun Seudun Leaderin sekä Pohjois-Karjalan Maaseutupalveluiden rahoittamana vuonna 2022.

Analyysi

Yhdistyksiä kylällä

- Mattisenlahti-Puromäki kyläyhdistys
- Martat
- Metsästysseura

Yrityksiä kylällä

- Teros garage
- Ollilan tupa
- Koirakoulu Napakka
- Ratsastustalli
- Hirvosen puutarha
- Puromäen puutarha
- Hirvosen peruna
- Aamu-usvan riistatila
- Jaakkolan marjatile
- Ainavalmis yritys
- Koivuselän marjatile

Perinteisiä tapahtumia ja tempauksia

- Kyläyhdistyksen tapahtumia:
  - syysmarkkinat
  - karaoketanssi-illat
  - pyöräilytapahtumat
  - koko perheen joulujuhla
  - opastetut luontoretket
- Ollilan tuvan gospelillat
- Puromäen puutarhan halloweentapahtuma

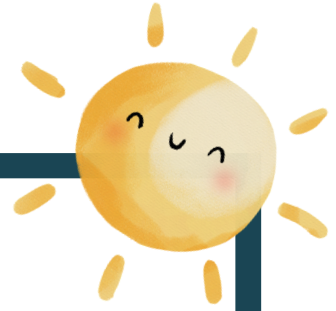

Merkittäviä paikkoja ja kohteita kylällä

- Kaskiraunioita on alueella satoja. 1600 luvulla Valamon sivuluostari sijaitsi Kuhasalossa ja sen munkit soutivat Pyhäselän yli ja kaskiviljelivät niemeä. Siitä nimi Kaskesniemi.
- Rahapuu
- PuroMatti-kylätalo ja sen tapahtumat
- Ollilan tupa
- Kyläpolku/luontopolku
- Uimaranta
- Mattisenlahden kyläkoulu ja sen miljöo
- Mörrimöykkymetsä Kurenvaarantien varressa
- Natura-alue Mattisenlahden Ylämyllyn puoleisessa päässä.
- Paavolanlahti
- Aihkimännyt Puromäellä ja Kaskesniemessä

Iloitseminen

Kylän vahvuudet

- kivoja pyöräilyreittejä
- oma kyläkoulu
- hyvät retkeilyreitit ja hiihtoladut
- vanhojen autojen korjaamisosaamista löytyy
- Mattisenlahdentie on hieno kylämaisematie, joka soveltuisi jonkin matkailureitin osaksi
- kaikin puolin hyvä kylä
- kylän talous on hyvä
- Joensuun läheisyys - toisaalta vie aktiivisia ihmisiä pois
- lyhyt matka palveluihin
- saasteeton
- aktiivit ovat pitäneet kylätalon toiminnan vireänä
- rauhallinen
- hyvät ihmissuhteet
- hyviä sienestys-, marjastus- ja metsästysmaita
- vieraslajitalkoot ja nuoret kesätyöläiset vieraslajien torjunnassa

Synkistely

Kylän heikkoudet

- Mattisenlahdentie huonossa kunnossa, kapea ja piennar puuttuu. Tiehen ehdottomasti saatava levennys erityisesti kevyttä liikennettä varten (pyöräilijät ja kävelijät)..
- Liian kovat ajonopeudet
- yhteisöllisyys on vähissä
- uutta väkeä ei saa talkoisiin ja tapahtumiin mukaan. Aina pyörii vain sama aktiivinen, mutta pieni, porukka
- lapsiperheitä ei saa mukaan suunnittelemaan tapahtumia lapsiperheille
- hankala saada sitoutunutta porukkaa kyläyhdistyksen toimintaan
- nuoret eivät ole innostuneet kylätoiminnasta
- miten turvataan latuja ja luontopolkujen ylläpito, jotka ovat nyt iäkkäämpien ihmisten varassa?
- kylällä ei ole tällä hetkellä uskallusta lyödä kaikkia tapahtumia lukkoon ensi vuodelle, koska tekijöitä on niin vähän.
- kylällä ei ole kunnollista uimarantaa

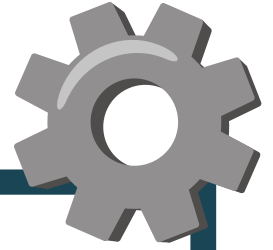
Ideointi ja haaveilu

Toiveet ja ideat kylälle

- Innostuneita asukkaita, jotka olisi kiinnostuneita kylän kehityksestä eikä aina itsestään
- Kylätalkkari
- Kyläiltoja, jossa tavataan naapureita ja tutustutaan uusiin asukkaisiin, jos he ovat kiinnostuneita tutustumaan kyläläisiin
- Oma "kyläpub", kyläläisten kohtaamispaikka. Voisi vaikka järjestää kylätalolla tiettyinä päivinä.
- Kevyen liikenteen väyliä
- julkinen liikenne kolmesti päivässä
- katuvalaistus
- Pienimuotoista julkista liikennettä lähimpään keskukseseen eli Ylämyllylle. Vähentäisi oman auton käyttötarvetta ja tekisi elämästä joustavampaa
- Kunnollinen grillikatos kylätalolle. Sille olisi paljon käyttöä
- kylätalon kylmän puolen laitto tanssitilaksi, lämpimäksi tilaksi
- kylänraitille jotain kaunistusta: maitolaitureita, levähdyspaikkoja, kota tai laavu kylätalon pihaan, kukkapeltoja
- säännöllisiä kyläiltoja, kyläolkkari
- musiikillinen kylätapahtuma kuten ITE-musiikkitapahtuma tai festarit, jossa tehdään itse soitettavat soittimet. Persoonallinen oman kylän juttu, kuten Pessimistipäivät.
- Kylällä paljon musikaalisia lapsia ja nuoria - heille oma soittotapahtuma
- peli-iltoja koulun kentille
- halloween tapahtumaan satsaaminen, vuonna 2022 kävijöitä runsaasti!
- kylän oma youtube, jossa olisi esillä kylän arkea eri näkökulmista vaikkapa nuoremman ja vanhemman näkövinkkelistä. Tehtäisiin pieniä juttuja ja tarinoita kylän eri ihmisistä, kuten yrittäjästä, ja millaista elämä ja arki heillä on. Voitaisiinko palkata kylän oma somettaja yhdistystyöllistämisen kautta? osuuspankin rahoitus?
- kyläkoulun pihaan oma liikkumisen keskus
- markkinointikampanja maallemuutosta ja kyläkoulusta
- Kyläkoulun miljöö upea ja harvassa. Luonto ja ympäristö toimii aktiivisena elementtinä, johon voisi tuoda erilaisia harrastusmahdollisuuksia. Koulun pihaan voisi perustaa lähiliikuntapaikan, josta voisi tehdä omaa projektiaan. Kunnan kanssa yhteistyö?
- kunnollinen oma uimaranta

Kehittämiskohteet

Mattisenlahden kyläkoulun säilyttäminen

Yksi suurimmista huolta aiheuttavista asioista on Mattisenlahden kyläkoulun säilyminen myös tulevaisuudessa, sillä lapsiperheiden määrä vähenee.

Mattisenlahden koulua uhkaa lakkauttaminen, mikä on ollut monen muun Suomen kyläkoulun ikävä kohtalo. Monelle lapselle tämä tarkoittaisi koulumatkojen pitenemistä, suurempia luokkakokoja ja toimivan kouluverkon heikkenemistä. Kyläkoulujen lakkauttamisen syyt ovat yleensä taloudelliset

Yhteistyö kyläyhteisön ja koulun kanssa voi antaa työkaluja ja keinoja koulun säilyttämiseksi. Yhteistyössä kyläkoulun toimintaa tulisi kehittää ja näyttää vahvuudet, mitä se tarjoaa koululaisille ja koko kylälle.

Yhteisöllisyyden lisääminen

Mattisenlahti-Puromäki on vireä kylä, jossa järjestetään muun muassa monia erilaisia kylätapahtumia koko perheelle. Vireyttä ylläpitää erityisesti Mattisenlahti-Puromäki -kyläyhdistys. Ongelmaksi kuitenkin koettiin, että tapahtumiin ei aina saada tarpeeksi osallistujia ja niitä on järjestämässä usein sama aktiivinen porukka. Kylälle toivotaan erityisesti toimia tai tekoja, jotka lisäisivät muidenkin kyläläisten, etenkin lapsiperheiden halukkuutta osallistua erilaisten tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen.

Laavun tai grillikatoksen rakentaminen kylätalolle

Kolmantena vastauksista esiin nousi yhteisen kokoontumispaikan, kuten laavun tai grillikatoksen, rakentaminen kylätalon pihaan. Sitä voisivat käyttää esimerkiksi metsästysseurat ja kesäisin se toimisi kylätalon sisätilojen sijaan mukavana kokoontumispaikkana. Sen käytöstä voisivat innostua myös kylän nuoret. Huomioon olisi otettava se, kuka ottaa vastuun paikan ylläpidosta.

Toimintasuunnitelma

Mitä seuraavaksi?

Eteenpäin vietäviä kehityskohteita pohdittiin 9.11.2022 palaverissa yhdessä MSL:n ja Joensuun seudun Leaderin kanssa. Kyläkoulun pelastaminen on edelleen yksi päätavoitteista, johon jatketaan ratkaisujen etsimistä kyläläisten keskuudessa.

Joensuun Seudun Leaderilla alkaa ensi vuonna 2023 uusi ohjelmakausi, jolloin on mahdollista hakea rahoitusta kylätoiminnan kehittämiseen ja muihin kylän projekteihin, kuten rakennusprojekteihin. Myös tapahtumia voidaan rahoittaa, jos ne nivoutuvat kylätoimintaa, esimerkiksi vuodenvierailuun tai ovat tapahtumien sarja, mutta yksittäiset tapahtumat eivät ole rahoituksen piirissä.

Keskustelussa selkeäksi tavoitteeksi ensi vuodelle 2023 nousi laavun tai kylän oman grillikatoksen rakentaminen, jonka optimaalisena paikkana pidettiin kylätalon pihaa. Myös kyläkoulu ja luontopolun varsi olivat ehdotuksena paikoiksi. Yhdessä talkoitten rakennettaisiin kylän yhteinen kokoontumispaikka samalla iloa kaikille kyläläisille. Yhteinen rakennusprojekti ja yhteinen tekeminen toimisivat samalla yhteisöllisyyttä lisäävänä tekijänä.

Joensuun Seudun Leaderilta on mahdollisuus saada rahoitusta kylän yhteisiin rakennusprojektiin pienellä omarahoitusosuudella, joka voidaan paikata talkootyönä. Laavun rakennusprojektin katsottiin olevan sopivan selkeä tavoite, jota lähteä edistämään. Sen jälkeen voidaan palata taas kyläsuunnitelman ideointi ja haaveilulistaan ja poimia seuraava kehittämiskohde. Askel kerrallaan!

Kiitos!

Tämän kyläsuunnitelman toteuttivat yhteistyössä Mattisenlahti-Puromäki kyläyhdistys ja muut kyläläiset yhdessä Maaseudun Sivistysliiton Joensuun kulttuuriyhdistyksen Kylien yhteisuunnittelu -hankkeen sekä Joensuun seudun Leaderin kanssa. Kiitos kaikille mukana olleille!

